

องค์ความรู้ด้านการวิจัย:
วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด

โดย คณะกรรมการจัดการความรู้

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

มหาวิทยาลัยพายัพ

ปีการศึกษา 2561

คำนำ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ดำเนินการจัดการความรู้โดยปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีมหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2561 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เป้าประสงค์ที่ 2.2 กลยุทธ์มหาวิทยาลัย 2.2.2 ส่งเสริมการจัดการความรู้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับคณะวิชา ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ข้อ 5 ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ตามประเด็นความรู้ อย่างน้อยครอบคลุมพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัย จัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรและนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการความรู้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค จึงได้ดำเนินการจัดการความรู้ด้านการวิจัย ปีการศึกษา 2561 เรื่องวิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และคณาจารย์ที่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ และการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ คณะกรรมการการจัดการความรู้จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพของคณะฯ มา ณ โอกาสนี้

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

มหาวิทยาลัยพายัพ

พฤษภาคม 2562

สรุปองค์ความรู้ที่ได้

สรุปองค์ความรู้ตามประเด็นดังนี้

1. ความหมายของวิจัยชุมชน

วิจัยชุมชน หรือวิจัยท้องถิ่น หมายถึง งานของคนท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่น

2. กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัยชุมชน

- 2.1 ค้นหา/ วิเคราะห์ปัญหา
- 2.2 พัฒนาโจทย์วิจัย
- 2.3 พัฒนาข้อเสนอโครงการ
- 2.4 กลั่นกรอง/ พิจารณาโครงการ

3. ข้อเสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นว่า

- 3.1 โจทย์วิจัยมาจากชุมชน
- 3.2 ชุมชนเป็นผู้ทำวิจัย
- 3.3 เป็นโครงการวิจัยที่มีการปฏิบัติการ
- 3.4 เกิดการบูรณาการองค์ความรู้สู่การแก้ไขปัญหา
- 3.5 เกิดประโยชน์ต่อชุมชน
- 3.6 เกิดประโยชน์ต่อนักวิชาการ

4. แหล่งทุนวิจัยชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
<https://www.trf.or.th>

5. ผู้ที่สามารถเสนอโครงการวิจัยชุมชนเพื่อขอสนับสนุนทุนวิจัย

นักวิจัยทุกคนทั้งนักวิจัยชุมชนและนักวิชาการ

6. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยชุมชน

- 6.1 การแสวงหานักวิจัย
- 6.2 ขั้นพัฒนาโจทย์การวิจัย/ พัฒนาโครงการวิจัย
- 6.3 ขั้นตอนการออกแบบงานวิจัย
- 6.4 การสร้างความเข้าใจร่วม
- 6.5 การจัดการข้อมูล
- 6.6 ขั้นตอนการใช้ประโยชน์จากข้อมูล
- 6.7 การถอด/ สรุป บทเรียน

7. การเผยแพร่ผลงานวิจัยชุมชน

งานวิจัยชุมชนสามารถนำไปเผยแพร่เป็นผลงานวิชาการเหมือนดำเนินงานวิจัยเชิงวิชาการทั่วไป แต่มีช่องทางการเผยแพร่ของ สกว. เช่น การจัดส่งให้ สกว. นำไปเผยแพร่ และเผยแพร่ในวารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ เป็นต้น

8. สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการทำงานวิจัยชุมชน

8.1 นักวิจัยต้องเข้าใจความหมายของงานวิจัยชุมชน

8.2 แหล่งทุนวิจัยต้องเป็นแหล่งทุนที่สนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตรงประเด็นที่แหล่งทุนจะสนับสนุน

8.3 การจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขอทุนสนับสนุนต้องแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอโครงการนั้นเป็นงานวิจัยชุมชนจริงๆ

8.4 การทำวิจัยต้องดำเนินงานตามขั้นตอน ตาม Action plan ที่วางไว้ จะสามารถปรับเปลี่ยนได้ขึ้นกับบริบทของชุมชน

9. การต่อยอดความรู้เรื่องวิจัยชุมชน

9.1 ใช้ในการทำวิจัยชุมชนครั้งต่อไป

9.2 ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ การทำวิจัยชุมชน ให้กับนักวิชาการ นักวิจัยชุมชน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ให้กับโครงการวิจัยชุมชน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
สรุปองค์ความรู้ที่ได้	ค
สารบัญ	
1. บทนำ	1
2. แรงแบนตาลใจ/ สถานการณ์ปัญหา	2
3. แผนการจัดการความรู้ด้านการวิจัย	3
4. คณะกรรมการดำเนินการ	8
5. การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้	9
6. ภาคผนวก	13
- รูปภาพประกอบ	13
- เอกสารประกอบ Show & Share การจัดการความรู้	14
คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ปีการศึกษา 2561	

บทนำ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลที่เปิดสอนเป็นแห่งแรกของภูมิภาค และเป็นแห่งที่สามของประเทศไทย สังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย เดิม คือ โรงเรียนฝึกหัดนางพยาบาลแห่งโรงพยาบาลแมคคอร์มิค (McCormick Hospital Nurse Training School) ก่อตั้งโดยนายแพทย์เอ็ดวิน ซี คอร์ท ในปี พ.ศ. 2466 และพัฒนาเรื่อยมา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2517 สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทยได้รับอนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน คือ วิทยาลัยพายัพ โรงเรียนฯ จึงเปลี่ยนสถานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค วิทยาลัยพายัพ ต่อมาวิทยาลัยพายัพได้รับการอนุมัติให้เป็นมหาวิทยาลัยพายัพในปี พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกในประเทศไทย คณะฯ จึงเปลี่ยนสถานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้ทำการพัฒนาคณะฯ มาอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกและของประเทศ สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัยและของคณะฯ ซึ่งการจัดการความรู้เป็นรูปแบบหนึ่งที่พัฒนาคณะฯ ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นตามประเด็นความรู้ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง

แรงบันดาลใจ/ สถานการณ์ปัญหา

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่มีวิชาการก้าวหน้า รู้จักพัฒนา คุณธรรมนำใจ รับผิดชอบต่อสังคม ยึดหลักสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมตรีที่สอง โดยดำเนินการตามภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวิจัยเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสถาบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้ดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้กับคณาจารย์คณะฯ มาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย โดยการจัดการความรู้เป็นรูปแบบหนึ่งที่ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นตามประเด็นความรู้ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง ทั้งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่พัฒนาคณะฯ ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้โดยมีแนวทางในการกำหนดขอบเขตของความรู้ ดังนี้

1. เป็นความรู้ที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการประจำปีมหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเพื่อสร้างประสิทธิภาพความมั่นคง ยั่งยืน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป้าประสงค์ 2.2 บุคลากรมีขีดความสามารถเชิงสมรรถนะตรงตามตำแหน่งงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ตัวชี้วัดแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยที่ 16 ร้อยละของบุคลากรที่มีระดับความสามารถเชิงสมรรถนะตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ต่อจำนวนบุคลากรทั้งหมด กลยุทธ์ 2.2.2 ส่งเสริมการจัดการความรู้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

2. เป็นความรู้ที่สำคัญต่อองค์กร เป็นความต้องการของคณาจารย์ส่วนใหญ่ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค เนื่องจากเป็นปัญหาขององค์กรที่ประสบอยู่ และสามารถนำกระบวนการจัดการความรู้มาช่วยแก้ปัญหาได้ โดยปีการศึกษา 2561 พบว่า คณาจารย์มีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองและการจัดการความรู้เกี่ยวกับวิจัยชุมชน ซึ่งวิจัยชุมชนเป็นประเด็นที่ทางคณะฯ ได้จัดการความรู้ไปเมื่อปีการศึกษา 2559 และมีคณาจารย์นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคตั้งแต่ขั้นตอนการค้นหาโจทย์วิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการสำหรับขอสนับสนุนทุนวิจัย จนถึงขั้นตอนการเผยแพร่ผลงานวิจัย

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ จึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและการจัดการความรู้: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด เพื่อเป็นการฟื้นฟูความรู้ การจัดการความรู้ และพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัย ให้กับคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ต่อไป

แผนการจัดการความรู้

แบบฟอร์มแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								
ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด								
เป้าหมาย KM (Desired State):								
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการทำวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยชุมชน 								
การวัดผล:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยชุมชน 2. องค์ความรู้ด้านการทำวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยชุมชน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
1	การบ่งชี้ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินปัญหา/ อุปสรรค ด้านการวิจัยของคณะฯ - สืบหาความต้องการในการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของคณาจารย์ในคณะฯ - พิจารณาความสอดคล้องของประเด็นการจัดการความรู้ด้านการวิจัยที่สำรวจได้ กับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ 	มิ.ย.-ก.ค. 2561	จำนวนประเด็น องค์ความรู้ด้านการ วิจัย	ประเด็นองค์ ความรู้ด้านการ วิจัย อย่างน้อย 1 ประเด็น	คณาจารย์ใน คณะฯ	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการ การจัดการ ความรู้	☐ ยังไม่ได้ ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่าง การดำเนินการ ☒ ดำเนินการ แล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
<p>ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค</p> <p>ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการทำวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยชุมชน <p>การวัดผล:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยชุมชน 2. องค์ความรู้ด้านการทำวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการวิจัยชุมชน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นหาคณาจารย์ในคณะฯ ที่เคยทำวิจัยชุมชน - ประสานงาน และเชิญผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์การวิจัยชุมชน - ดึงความรู้จากผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์การวิจัยชุมชน โดยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและการจัดการความรู้: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด 	ส.ค.-ต.ค. 2561	จำนวนคณาจารย์คณะฯ ที่เคยทำวิจัยชุมชน	คณาจารย์คณะฯ ที่เคยทำวิจัยชุมชน อย่างน้อย 1 คน	คณาจารย์ในคณะฯ	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
<p>ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค</p> <p>ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการทำวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยชุมชน <p>การวัดผล:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยชุมชน 2. องค์ความรู้ด้านการทำวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยชุมชน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
3	การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	- สรุปล่องค์ความรู้ด้านวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด - จัดทำเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด	พ.ย. 2561 ถึง ม.ค. 2562	จำนวนเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	เอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 ฉบับ	----	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	- พิจารณาเนื้อหา ความถูกต้อง ขององค์ความรู้ด้านการวิจัย โดยผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้การวิจัยชุมชน - จัดทำเอกสารสรุปล่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	ม.ค.-ก.พ. 2562	จำนวนเอกสารสรุปล่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	เอกสารสรุปล่องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม	----	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
<p>ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค</p> <p>ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการทำวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยชุมชน <p>การวัดผล:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยชุมชน 2. องค์ความรู้ด้านการทำวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยชุมชน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
5	การเข้าถึงความรู้	- เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด ในที่ประชุม คณาจารย์คณะฯ, Website ของมหาวิทยาลัย, E-mail ของคณาจารย์คณะฯ , บอร์ดการจัดการความรู้คณะฯ	ก.พ. 2562	จำนวนช่องทางที่ใช้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	ช่องทางที่ใช้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 ช่องทาง	คณาจารย์ในคณะฯ	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันองค์ความรู้ด้านการวิจัย	ก.พ.-พ.ค. 2562	จำนวนกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน องค์ความรู้ด้านการวิจัย	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน องค์ความรู้ด้าน	คณาจารย์ในคณะฯ	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								
ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด								
เป้าหมาย KM (Desired State):								
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการทำวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยชุมชน 								
การวัดผล:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยชุมชน 2. องค์ความรู้ด้านการทำวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยชุมชน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
					การวิจัย อย่างน้อย 1 กิจกรรม			☒ ดำเนินการแล้ว
7	การเรียนรู้	- ประเมินผลการนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้ด้านการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง	ก.พ.-พ.ค. 2562	จำนวนคณาจารย์คณะฯ ที่นำความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้ด้านการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง	คณาจารย์คณะฯ ที่นำความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้ด้านการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง อย่างน้อย 1 คน	คณาจารย์ในคณะฯ	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
ผู้อนุมัติ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา ทรงพระคุณ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								

คณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ภา	ปัญญาใหญ่	ประธานกรรมการฯ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประรณนา	ลิ่งการ์พินธุ์	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยพล	ศิรินิยมชัย	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัญญาพัชญ์	จาอ้าย	กรรมการ
5. อาจารย์กฤตธีรา	เพียรรักษ์การ	กรรมการ
6. อาจารย์เบญจมาศ	ถาดแสง	กรรมการ
7. อาจารย์นุชชงค์	เยาวพานนท์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินปัจจัยแวดล้อมภายในคณะฯ พิจารณากำหนดขอบเขต และเป้าหมายการจัดการความรู้ในคณะฯ เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ และสอดคล้องกับ กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง
2. จัดทำแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัย
3. ดำเนินงานตามแผนการจัดการความรู้ภายในคณะฯ
4. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่แผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ให้อาจารย์ ในคณะฯ ได้รับทราบ เพื่อให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง
5. กำกับ ดูแล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ตามแผนการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ

คุณเอื้อ

คณบดี คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

คุณอำนวย

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

คุณกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ภา ปัญญาใหญ่

คุณลิขิต

กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการการจัดการความรู้

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้

ครั้งที่ 1

1. ความหมายของวิจัยชุมชน

วิจัยชุมชน หรือวิจัยท้องถิ่น หมายถึง

- งานของคนท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่น
- เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- เน้นให้ชาวบ้านเป็นพระเอก ลงมือทำงานวิจัยด้วยตนเอง
- “เรา” นักวิชาการเป็นพระรอง อำนวยความสะดวก ประสานงาน สร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัยชุมชน

- 2.1 ค้นหา/ วิเคราะห์ปัญหา โดยชุมชนและนักวิชาการ
- 2.2 พัฒนาโจทย์วิจัย โดยชุมชนและนักวิชาการ
- 2.3 พัฒนาข้อเสนอโครงการ โดยนักวิจัยชุมชนและนักวิชาการ
- 2.4 กลั่นกรอง/ พิจารณาโครงการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นว่า

- โจทย์วิจัยมาจากชุมชน
- ชุมชนเป็นผู้ทำวิจัย
- เป็นโครงการวิจัยที่มีการปฏิบัติการ
- เกิดการบูรณาการองค์ความรู้สู่การแก้ไขปัญหา
- เกิดประโยชน์ต่อชุมชน คือ สร้างนักวิจัยชุมชน ชุมชนได้ความรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงใน

ชุมชน

- เกิดประโยชน์ต่อนักวิชาการ คือ นักวิชาการได้สร้างงานวิจัย เกิดการบริการวิชาการสู่สังคม เกิดการบูรณาการงานวิจัยสู่การเรียนการสอน และเกิดการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. แหล่งทุนวิจัยชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

<https://www.trf.or.th>

4. ผู้ที่สามารถเสนอโครงการวิจัยชุมชนเพื่อขอสนับสนุนทุนวิจัย

นักวิจัยทุกคนทั้งนักวิจัยชุมชนและนักวิชาการ

ครั้งที่ 2

5. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยชุมชน

1. การแสวงหานักวิจัย: นักวิชาการและชาวบ้านสามารถเป็นนักวิจัยได้ โดยนักวิชาการต้องเป็น “ผู้ที่รัก (งานวิจัย) จริง หวังแต่ง” และชาวบ้านทุกคนในชุมชนสามารถเป็นนักวิจัยชุมชนได้ แต่ต้องมีคุณสมบัติ คือ ต้องมีจิตสาธารณะ ต้องมีความสนใจ ใคร่รู้ อยากเรียนรู้ และต้องมีความเพียร อดทน ต่อสู้กับความไม่รู้ไม่เข้าใจที่จะเกิดขึ้น นักวิจัยจะมีกี่คนก็ได้ แต่ต้องมีความเข้าใจร่วมกัน และต้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกัน

2. ขั้นพัฒนาโจทย์การวิจัย/ พัฒนาโครงการวิจัย: เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะชี้ขาดว่างานวิจัยจะเกิดหรือไม่เกิด ประกอบด้วย “การรู้เขา” คือ การที่ชาวบ้านซึ่งไม่รู้จักไม่เข้าใจงานวิจัย จะเริ่มเรียนรู้ว่างานวิจัยชุมชนคืออะไร และ “การรู้เรา” คือ รู้จักตนเอง รู้จักกลุ่ม รู้จักชุมชน ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงให้ตั้งปัญหาตั้งประเด็นการวิจัยให้สอดคล้องกับบริบท โดยรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาโจทย์วิจัย เช่น จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยน เป็นต้น

หลักการพัฒนาโจทย์วิจัยชุมชน

- ต้องแน่ใจว่าโจทย์วิจัยเป็นความต้องการของชุมชน
- เป็นการยกระดับทักษะการแก้ปัญหาของชาวบ้าน เช่น ต้องศึกษาต้องเก็บข้อมูลให้รอบด้านก่อน

ลงมือแก้ไขปัญหา

- ต้องให้ทุกคนที่เข้าร่วมพัฒนาโจทย์วิจัยเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับโจทย์การวิจัย
- การได้มาซึ่งโจทย์วิจัยจำเป็นต้องอาศัยเวลา

3. ขั้นตอนการออกแบบงานวิจัย

4. การสร้างความเข้าใจร่วม

5. การจัดการข้อมูล

ทั้ง 3 ขั้นตอนของ 3, 4, 5 นี้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเชิงวิชาการต่างๆ ไป ซึ่งงานวิจัยชุมชนเป็นงานวิจัยแบบ PAR (Participatory Action Research) แต่อาจมีมากกว่างานวิจัยเชิงวิชาการต่างๆ ไป เช่น การเก็บข้อมูลนอกจากจะได้ข้อมูลตามเครื่องมือที่ใช้แล้ว ยังได้ “สิ่งอื่นๆ มากกว่าข้อมูล” เช่น ได้สัมพันธภาพ ได้ความสำนึกในปัญหา เป็นต้น

6. ขั้นตอนการใช้ประโยชน์จากข้อมูล: ขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนบังคับของงานวิจัยชุมชน ซึ่งมีวิธีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เช่น การคืนข้อมูลให้ชุมชน การนำไปขยายผลสู่กลุ่มอื่นๆ พื้นที่อื่นๆ หรือการนำไปเป็นนโยบายระดับท้องถิ่น เป็นต้น

7. การถอด/ สรุบบทเรียน: ขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนบังคับของงานวิจัยชุมชนอีกขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งการถอดหรือสรุบบทเรียนมีการดำเนินการเป็นระยะๆ ในงานวิจัยชุมชน แต่ขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นเหมือนการประมวลความเข้าใจที่สั่งสมมาร่วมกัน อาจดำเนินการภายในทีมวิจัย หรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยการถอดหรือสรุบบทเรียนมีประโยชน์เพื่อพัฒนา (ส่งท้าย) นักวิจัย เพื่อทบทวนต่อยอดความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยชุมชน เพื่อเสริมความมั่นใจให้กับนักวิจัยชุมชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องการวิจัย หรืออาจใช้เป็นเวทีเก็บข้อมูลเพื่อการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

6. การเผยแพร่งานวิจัยชุมชน

งานวิจัยชุมชนสามารถนำไปเผยแพร่เป็นผลงานวิชาการเหมือนดำเนินงานวิจัยเชิงวิชาการต่างๆ ไป แต่มีช่องทางการเผยแพร่ของ สกว. เช่น

- รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ทั้งฉบับ Hard copy และ Electronic file จัดส่งให้ สกว. นำไปเผยแพร่
- วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่

7. สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการทำงานวิจัยชุมชน

- นักวิจัยต้องเข้าใจความหมายของงานวิจัยชุมชนว่า เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นงานของคนในชุมชนในท้องถิ่น เพื่อชุมชนเพื่อท้องถิ่น เน้นให้ชาวบ้านลงมือทำงานวิจัยด้วยตนเอง นักวิชาการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ประสานงาน สร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
- แหล่งทุนวิจัยต้องเป็นแหล่งทุนที่สนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และต้องพิจารณาประเด็นที่แหล่งทุนนั้นจะสนับสนุนทุนในปีงบประมาณนั้น
- การจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขอทุนสนับสนุนต้องแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอโครงการนั้นเป็นงานวิจัยชุมชนจริงๆ คือ โจทย์วิจัยมาจากชุมชน ชุมชนเป็นผู้ทำวิจัย เป็นการวิจัยที่มีการปฏิบัติการ แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการองค์ความรู้สู่การแก้ไขปัญหา สร้างนักวิจัยชุมชน ชุมชนได้ความรู้ มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน นักวิชาการได้สร้างงานวิจัย มีการบริการวิชาการสู่สังคม มีการบูรณาการงานวิจัยสู่การเรียนการสอน และมีการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- การทำวิจัยต้องดำเนินงานตามขั้นตอน ตาม Action plan ที่วางไว้ จะสามารถปรับเปลี่ยนได้ ขึ้นกับบริบทของชุมชน

8. การนำความรู้เรื่องวิจัยชุมชนไปใช้ประโยชน์

- ใช้ในการทำวิจัยของตนเองทั้งหัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัย ในบทบาทของนักวิชาการที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ประสานงาน สร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน
- ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ การทำวิจัยชุมชน ให้กับนักวิชาการ นักวิจัยชุมชน อื่น
- เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่ปรึกษา ให้กับโครงการวิจัยชุมชน

ครั้งที่ 3

9. ปัญหา อุปสรรคในการทำวิจัยชุมชน และแนวทางแก้ไขปัญหา

- การประชุมทีมวิจัย พบว่าองค์ประชุมทีมวิจัยชุมชนที่เป็นระดับผู้นำชุมชน จะเข้าร่วมประชุมไม่ครบทุกคน เนื่องจากมีภาระหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านในช่วงเวลาเดียวกัน
แนวทางแก้ไข: นัดหมายการประชุมล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์ จัดตั้งกลุ่ม Line เพื่อให้สามารถติดต่อประสานงานกันระหว่างทีมวิจัยได้สะดวก รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน
- ความแตกต่างของระดับการศึกษา การรับรู้ อายุ ของทีมวิจัยชุมชน ของกลุ่มเป้าหมาย มีผลต่อการทำความเข้าใจ การเรียนรู้ การนำไปปฏิบัติ
แนวทางแก้ไข: วางแผนให้ทีมวิจัยชุมชนสามารถติดต่อสอบถามนักวิชาการได้ตลอดระยะเวลาที่ทำวิจัย
- การสร้างแบบสอบถามไม่สามารถสร้างได้ หากไม่มีข้อมูลบริบทของชุมชน
แนวทางแก้ไข: วางแผนสร้างแบบสอบถามภายหลังการศึกษาข้อมูลครบถ้วน เช่น ศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมกับบริบท
- ทีมวิจัยไม่สามารถดำเนินการวิจัยตาม Action plan ที่วางไว้ เช่น ไม่สามารถเยี่ยมบ้านได้ เนื่องจากบางวันกลุ่มเป้าหมายไม่อยู่บ้าน เป็นต้น
แนวทางแก้ไข: ให้ทีมวิจัยชุมชนไปนัดแนะวันเวลาการเยี่ยมบ้านอีกครั้ง ก่อนเวลาไปเยี่ยมจริง

10. การต่อยอดความรู้เรื่องวิจัยชุมชน

- ใช้ในการทำวิจัยชุมชนครั้งต่อไป เพราะมีประสบการณ์ เข้าใจกระบวนการทำวิจัยชุมชนมากขึ้น
- ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ การทำวิจัยชุมชน ให้กับนักวิชาการ นักวิจัยชุมชน อื่นและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่ปรึกษา ให้กับโครงการวิจัยชุมชนอื่น

11. การเรียนรู้/ องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการนำความรู้ไปใช้/ ต่อยอดองค์ความรู้

ในบทบาทนักวิชาการทำให้เรารู้ว่า

- พื้นที่ในการทำวิจัยชุมชนควรเป็นพื้นที่ที่มีบันทึกความเข้าใจความร่วมมือ (Memorandum of Understanding: MOU) กับสถาบัน ทำให้มีโอกาสได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย และทำให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดีในทุกๆ ขั้นตอน
  - การประสานงานในระดับผู้นำชุมชน จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี โดยผู้นำชุมชนสามารถกระจายอำนาจการทำงานไปสู่ผู้ปฏิบัติได้
  - การมีทีมวิจัยชุมชนที่เป็นผู้นำในชุมชน ทำให้การดำเนินกิจกรรมมีความคล่องตัว ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในชุมชน ชุมชนให้การยอมรับ นับถือ เชื่อฟัง
  - การวางแผนร่วมกันระหว่างนักวิชาการ ทีมวิจัยชุมชน และชุมชน ตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนาโจทย์การวิจัย จนถึงการจัดทำรายงานการวิจัย เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนราบรื่น มีประสิทธิภาพ
  - การจัดทำเครื่องมือในการทำวิจัย ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน บริบทของชุมชน คำนึงถึงความสามารถในการรับรู้ การสื่อสาร ของกลุ่มเป้าหมาย
  - การประชุม ปรึกษาหารือ ระหว่างทีมวิจัย ณ ปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี พบว่าการประชุม ปรึกษาหารือทาง Online ผ่านช่องทางกลุ่ม Line ทาง E-mail ทาง Messenger สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
  - การทำวิจัยชุมชนจำเป็นต้องยืดหยุ่นเวลาตามบริบทของชุมชน เช่น ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน เพราะเป็นช่วงเตรียมงานและจัดงานสงกรานต์ ช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม เป็นฤดูกาลเก็บเกี่ยวลำไย แกะลำไย เป็นต้น

ภาคผนวก

รูปภาพกิจกรรม

เอกสารประกอบ Show & Share
การจัดการความรู้ด้านการวิจัย: วิจัยชุมชนไม่ยากอย่างที่คิด
คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ปีการศึกษา 2561